

SZASZRÉGEN 'ES VIDÉKE

KULTÚRA •
EGYHÁZ •
KÖZÉLET

XXIII. évfolyam 6. (268.) szám, 2021. június

BUDA FERENC

Lennék kisgyermek

Foganni könnyű. Világra jöttem.
Suhogó kések között születtem.
S felnőttem én is. Mint más, dologra.
Akár az apám, s az anyám: a gondra.
Csináltam ezt-azt, így-úgy megéltem,
Arasznyi múltam el nem cserélem...
Mi volt, mi nem lett eddig, mindegy már.
Felnőttem. Élek. Enyém a leltár.

Valami mégis megszakadt félbe.
Egyszer egy évben játszani kéne!
Szánkázni télen, fürödni nyáron,
Csücsülni hajlós cseresznyeágon!

Lennék kisgyermek! Maszatos magzat!
Álmomban raknék kardokból kazlat.
Édesem! Hallod? – Te kis esendő!
Orcád, ha sápadt sírós kis kendő.

Játszani kéne! Elég a vasból!
Csördül a zápor, ezüstös ostor.
Teteje ezüst, arany az alja,
Gurul a szívünk két iker-alma!

Játszani kéne, játszani, jól van!
Kis kacsá fürdik fekete tóban!
Nem megy a játék. Kezemen vassúly.
Zubogó vérem verése lassulj!

Pókok türelme segít, ha láz van,
Gondok közt fekszem zörgő vaságyban...

(Fohász)
Álmatlan arcon simulj ki, gyűrés,
ujjunk ne vágd le, sikító fűrés,
sátorozz sötétség! Jó álom jöjj el,
kályháunkat fűtsd gyémánttal, gyönggyel.

Győzzük le
a járványt!

OLTASSA BE MAGÁT

• „Sok betegséget éppen az oltással győzt le az emberiség. Most itt van a lehetőség, hogy összefogjunk, és legyőzzük ezt a világjárványt is. Oltassuk be magunkat! Én is megtettem. Legyünk felelősek egymás iránt! Együtt megállíthatjuk a járvány terjedését, és ezáltal sokak szenvedését” (Pál József Csaba, a Temesvári Római Katolikus Egyházmegye püspöke)

• „Mindenki éljen az oltás lehetőségével, hogy a közösség megmaradjon! Ne csak az egyéni érdek vezéreljen bennünket! Gondoljunk családunkra, környezetünkre, hozzuk meg ezt a kicsi áldozatot a közös jóért!” (Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke)

• „Családommal beoltattuk magunkat. Ha a szakemberek azt mondják, hogy ez oldaná meg a pandémia kérdését, akkor mindenkinek azt tudom mondani, hogy oltassa be magát, még akkor is, ha egy kicsit fél. Bizzunk a szakemberekben, bizzunk abban, hogy jó irányban haladunk!” (Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke)

• „Az orvostudomány azért dolgozik, hogy az emberi életet elviselhetőbbé, könnyebbé tegye. Kötelességemnek tartom, hogy arról tegyek tanúbizonyságot, hogy az orvostudomány az emberi életet szolgálja. Ezért oltattam be magam, ezért kérek mást is, hogy éljen a lehetőséggel!” (Bálint Benczédi Ferenc, a Magyar Unitárius Egyház püspöke)

• „Mindannyiunk vágya, hogy egészséges világban éljünk. Ezért a legtöbbet akkor teszünk, ha magunkat, s így másokat is védjük a kórokozóktól. Január óta arra buzdítok mindenkit, hogy kérje az oltást! Ez az egyetlen út a normális életünkhöz való visszatérésre” (Csűry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke)

• „A tudósok a vírusjárvány ellenszerét is megtalálták. A megelőzés lehetőségével nem élni súlyos felelőtlenség. Én beoltattam magamat, a munkatársaim szintén, és ennél világosabb üzenet nem is kell” (Schönberger Jenő, a Szatmári Római Katolikus Egyházmegye püspöke)

Június
Szent Iván hava
rák hava
nyárelő

Útravaló:

„Többet ér egy hibának a kiküszöbölése, mint egy igazságnak a felfedezése, mert az igazság előbb-utóbb kipattan, a meg hagyott hiba ellenben folyton ront, megtéveszt, árt.” (Brassai Sámuel)

Júniusi eseménynaptár

- 1-jén (1921) született **Karinthy Ferenc** Kossuth-díjas író, dramáiró, dramaturg.
- 3-án (1676) született **Apor Péter** történetíró, főispán, királybíró.
- 4-e (1920) a magyar fájdalom napja – ekkor írták alá a trianoni békeszerződést.
- 5-én (1898) született **Federico García Lorca** spanyol költő. Környezetvédelmi világnap.
- 6-án (1875) született **Thomas Mann** német író, a 20. századi német nyelvű irodalom egyik legjelentősebb alakja.
- 7-én (1897) született **Maksay Albert** erdélyi magyar költő, író, műfordító, teológiai szakíró.
- 8-án (1593) született **I. Rákóczi György** erdélyi fejedelem. Szent Medárd ünnepe.
- 10-én (1625) született **Apáczai Csere János** filozófiai és pedagógiai író, kálvinista teológus, a magyar művelődés, tudományosság és nevelésügy úttörője, az első magyar enciklopédista.

Kemény Zsigmond

Érdekességek, amit talán nem tudtál Trianonról

Szerte Magyarországon 1920. június 4-én, 101 évvel ezelőtt szirénák szóltak, harangok zúgtak. Ekkor írták alá a versailles-i Nagy-Trianon palotában azt a szerződést, amelynek alapján Magyarország elvesztette területének és lakosságának kétharmadát. A 320 ezer négyzetkilométeres országból 90 ezer négyzetkilométeres állam lett.

„A háborús vesztesek közül Magyarországot nem büntették – Magyarországot kivégezték” – írta tizenöt évvel később tanulmányában egy francia újságíró.

Akad azonban pár érdekesség és legenda, amit talán nem mindenki ismer Trianon kapcsán.

• Clemenceau felelőssége

A legenda szerint a békeszerződések egyik fő alakjának, a francia Georges Clemenceau-nak magyar menyee volt, és az iránta érzett gyűlölet tükröződött a trianoni döntésben. Nos, valóban igaz, hogy Clemenceau fiának magyar felesége volt, Mihnai Idának hívták. A galántai esküvőn Clemenceau is jelen volt. A házasság később megromlott, és válás lett a vége, a gyermekek elhelyezésén pedig sokat civakodott a pár.

Mindennek azonban valószínűleg nem sok köze lehetett ahhoz, ami Magyarországgal történt. Ablonczy Balázs történész szerint Clemenceau felelőssége és elfogultsága vitathatatlan a békeszerződés kapcsán, azonban szinte biztos, hogy fia válása nem gerjesztett benne komoly indulatokat. A francia politikus a román vezetőt sem kedvelte, mégis támogatva területi követeléseit.

• Hiába játszotta a Nemzeti Színház Clemenceau drámáját

A franciák döntéshozója drámaíró is volt. Érdekesség, hogy egyik darabját még Ady Endre is méltatta, amit aztán le is fordítottak, mi több, a Magyar Nemzeti Színházban színpadra is került. Ez kellemes érzéssel töltötte el Clemenceau-t, a békeszerződéssel kapcsolatban azonban cseppet sem befolyásolta.

• Egyiptomban többé nem akarunk kapitulálni

Érdekes jogokat vont meg Magyarországtól a szerződés 86. cikke, mely szerint Magyarország lemond Egyiptomban a kapitulációs jogokról. Nem mintha valaha is Magyarország el akarta volna foglalni Egyiptomot. Azonban többek között ezzel a cikkellyel akarta Nagy-Britannia elismertetni egyiptomi fennhatóságát.

• Magyarország elfelejtheti a saját tengeralattjárót

A 124. cikk kifejezetten hangsúlyozta, hogy Magyarország nem építhet tengeralattjárót. A területi változások tükrében elég világos, hogy nem is maradt tengere, ahol használhatná.

• Amerika nem írta alá

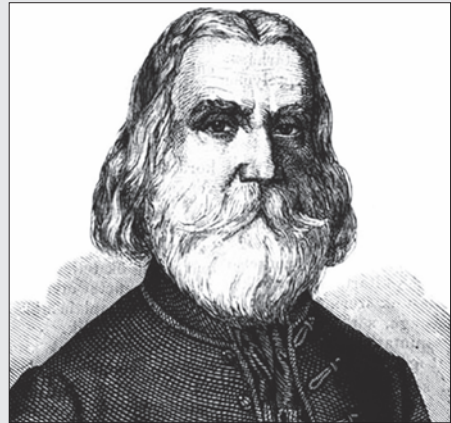
Az Egyesült Államok a szerződést nem írta alá, bár az antant hatalmakhoz tartozott, nem lett tagja a Népszövetségnek. Az USA és Magyarország végül később, Washingtonban kötött békét. Ez a szerződés szó szerint megegyezett a trianonival.

• A „vörös térkép”

Teleki Pál a tárgyalásokon egy, a Kárpát-medence etnikai viszonyait ábrázoló térképpel jelent meg, amin piros színnel jelölte a magyarságot. Innen az elnevezés: vörös térkép.

A magyar kormányküldöttség

Brassai Sámuel

• Őrizetben voltak a magyarok

A magyar delegációt – gróf Apponyi Albertet, gróf Bethlen Istvánt és gróf Teleki Pált – megérkezésük után nyomban a Neuilly-ben lévő Chateau de Madrid szállodába vitték, ahol házi őrizetben tartották őket. Valójában nem is vehettek részt a tárgyalásokon, csak 1920. január 16-án volt lehetőség arra, hogy a magyar küldöttség is előadhassa álláspontját. Ekkor tartotta meg gróf Apponyi Albert híres védőbeszédét.

• Egyik napról a másikra fogyunk el

A Magyar Királyság lakóinak száma 20.886.487-ről 7.615.117-re apadt.

• Rosszul jártak a hajótulajdonosok

A szerződés V. részének III. függeléke szerint Magyarországnak kárpótolnia kellett a szövetséges hatalmak hadi- és kereskedelmi hajóiban okozott károkat. Mivel a magyar államnak nem is volt ennyi hajója, az állampolgárok hajóit is bevonták ebbe.

• Ezek kerültek az új határok túloldalára

A korábbi Magyar Királyságból a termőföld 61,4

százaléka, a faállomány 88 százaléka, a vasúthálózat 62,2 százaléka, a kiépített utak 64,5 százaléka, a bankintézetek 67 százaléka, a nyersvas 83,1 százaléka került a szomszédos országok birtokába.

• Román kéjnök miatt vérzett el Magyarország

Egy legenda szerint, bár bizonyíték nincs rá, a román fél kéjnökkel próbálta az antant szakértőit és politikusait megnyerni magának.

• Márpedig ez a patak alkalmas a hajózásra

Azt beszélük, a csehszlovák politikusok könnyedén megvezették az antant szakértőit. Egy ponton például Lloyd George a szlovákiai folyók hajózhatóságáról kérdezett, mire Edvard Benes cseh politikus a Vág patakot hajózhatónak mondta, bár csak félig. Benes egyébként nagyban hozzájárult Magyarország rossz megítéléséhez a tárgyalásokon.

• Sopron maradni akart

Sopron az 1921-ben tartott népszavazás alapján a Magyarországhoz tartozás mellett döntött, így néhány környező település is Magyarországhoz került. A város a döntéséért a

- (1879) született **Szabó Dezső** író, kritikus, publicista.
- (1698) a nagyenyedi zsinaton hurocolták meg Misztótfalusi Kis Miklóst.
- (1814) született **Kemény Zsigmond** író, publicista, politikus. Szent Antal ünnepe.
- (1927) született **Szász János** költő. A veradók világnapja.
- (1800) született **Brassai Sámuel** nyelvész, filozófus, természettudós, az „utolsó erdélyi polihisztor”, az MTA tagja.
- a megbékélés napja Magyarországon, Nagy Imre kivégzésének emlékére. A független Magyarország napja (az 1956-os forradalom és szabadságharc vértanúi kivégzésének, valamint a szovjet csapatok kivonulásának emlékére).
- 17-én (1927) született **Sütő András** Herder- és Kossuth-díjas író.
- apák napja.
- 20-a a menekültek világnapja.
- 21-e a zene ünnepe.
- 21-e körül van a csillagászati **nyári napforduló**, előfordulhat, hogy 20-ára vagy 22-ére esik. Ekkor van Földünk északi féltekéjén a nyári, a déli féltekén a téli napforduló.
- 23-a olimpiai nap.
- 24-e Keresztelő Szent János napja.
- 25-én (1887) született **Karinthy Frigyes** író, költő, műfordító.
- 26-a a kábítószer-fogyasztás elleni küzdelem nemzetközi napja.
- 27-e a cukorbetegség világnapja.
- 29-e Péter, Pál napja, az aratás kezdete.
- 30-a a magyar szabadság napja. A keresztény vértanúk emléknapja.

**Júniusi
eseménynaptár**

leghűségesebb város, a Civitas Fidelissima címet érdemelte ki.

• Somoskő évekig harcolt

1924-ben Somoskőnek sikerült kiharcolnia, hogy Magyarországhoz tartozzon. A határt a szerződésben a falu dombján lévő várfal alatt húzták meg.

• Apponyi nem írta alá a szerződést

Az elkészült végleges szöveget a delegáció átvette, majd Apponyi és a magyar delegáció tagjai hazautaztak. A küldöttség jelentést készített a tárgyalásokról, de Apponyi nem volt hajlandó aláírni a szerződést, mert a népszavazásra tett előterjesztését nem fogadták el. A szerződést végül a lényegében erre kinevezett Simonyi-Semadam Sándor kormányának küldöttei, Drasche-Lázár Alfréd rendkívüli követ és Benárd Ágost keresztényszocialista népjóléti miniszter írták alá 1920. június 4-én.

• Páran a magyarok oldalán álltak

Az angol parlamentben 1920 májusában hatvan képviselő petícióban követelte, hogy a trianoni szerződést ne iktassák törvénybe.

• A sziámi kérdés

A 94-96. cikk a Sziámmal való viszony rendezéséről szól. Eszerint az Osztrák–Magyar Monarchia Sziámban lévő javait a sziámi kormány szerzi meg, kivéve a diplomáciai lakásokat. Na nem mintha Sziámmal akkora háborúban álltunk volna (fizikailag), de Trianonban ők is képviseltették magukat (Charoon herceg révén). Charoon sziámi herceg, aki szintén aláírta a szerződést, vajon végigolvasta az egészet?

• Önkéntesség a hadseregben

A 103. cikk megszüntette az általános hadkötelezettséget Magyarországon, és a hadsereg felállítását önkéntes alapon rendelte el. Habár azóta sok idő telt el, és az idő folyamán ez a cikkely érvényét veszítette, ezt legalább ma már betartják.

A 104. cikk szerint a magyar hadsereget csak Magyarország területén lehet bevetni. Ez ma már nem érvényes, gondoljunk pl. az afganisztáni részvételre.

• Segíteni a szövetségeket

Az V. rész IV. függelékének második paragrafusa szerint Magyarországnak segítenie kell a szövetséges és társult hatalmak újjáépítéseit. Eszerint például épületfát és acélt is kell szállítania. Gróf Apponyi a védőbeszédben meg is kérdezte, hogy a fenébe szállítanak fát és acélt, ha a nagy erdősegeket és a vasércbányákat elcsatolták?

A 210. cikk szabályozza a tisztességtelen verseny fogalmát. Eszerint Magyarország fellép a hamis árumegjelölés ellen. Igen, ez is benne van a trianoni diktátumban.

• Irathalmaz

Ha a trianoni békeszerződést valaki ki akarná nyomtatni 12-es betűmérettel, akkor az az Open Office odt formátumában 118 oldalt tenne ki. És ez még csak a magyar szöveg, mert mindez megtalálható angolul és franciául is. Nos, ezt az irathalmazt írták alá 1920. június 4-én a felek.

Forrásanyag: tudtad.blog.hu. Blikk-információ

SZERK.

BABITS MIHÁLY

Áldás a magyarra

Ne mondjátok, hogy a haza nagyobbodik.
A haza, a haza egyenlő volt mindig
ezer év óta már, és mindig az marad,
mert nem darabokból összetákolt darab:
egytest a mi hazánk, eleven valami!
Nem lehet azt csak úgy vagdalni, toldani.

Máskor is hevert már elköött tagokkal.
Zsibbadtan alélt a balga erőszakkal.
De mihelyt fölengedt fojtó köteléke,
futni kezdett a vér elapadt érébe.
Visszakapta ami soha el nem vezett.
Nagyobb nem lett avval. Csak egészségesebb.

Lám, igaz jószágunk visszatér kezünkre,
bár a világ minden fegyvere őrizze.
Mert erős a fegyver és nagy hatalmasság,
de leghatalmasabb mégis az igazság.
Útja, mint a Dunánk és csillagok útja:
nincs ember, aki azt torlaszolni tudja.

Él a nagy Isten és semmisse megy kárba.
Magyarok se lettünk pusztulni hiába,
hanem példát adni valamennyi népnek,
mily görbék s biztosak pályái az égnek.
Ebből tudhatod már, mi a magyar dolga,
hogy az erős előtt meg ne hunyászkodna.

Erős igazsággal az erőszak ellen:
így élj, s nem kell félned, veled már az Isten.
Kelnek a zsarnokok, tűnnek a zsarnokok.
Te maradsz, te várhatsz, nagy a te zálogod.
Zsibbad a szabadság, de titkon bizsereg,
és jön az igazság, közelebb, közelebb...

Disznajó

Az én falum, Disznajó a Felső-Maros mentén, a Maros jobb partján fekszik. 2019-ben ünnepeltük 700. születésnapját, mivel az oklevelekben 1319-ben említik először a nevét. Meg is ünnepeltük a kerek évfordulót emlékezetes műsorokkal, emlékkövet is állítottunk a tulajdonmadaras szobor mellé.

A falu neve mindig Disznajó volt. A régi iratokban így szerepel: Diszno-yo, Dyzo-jó= disznó pataka.

A falu határában hatalmas tölgyerdők voltak, és vannak ma is, a sok makk miatt elszaporodtak a vaddisznók, s az erdőn átfolyó patakból ittak, dagonyáztak benne. Így a patakot Disznó-pataknak nevezték. A patak a falu közepén ömlik a Marosba, így ez lett a falu neve. Ma Rápának nevezik a patakot.

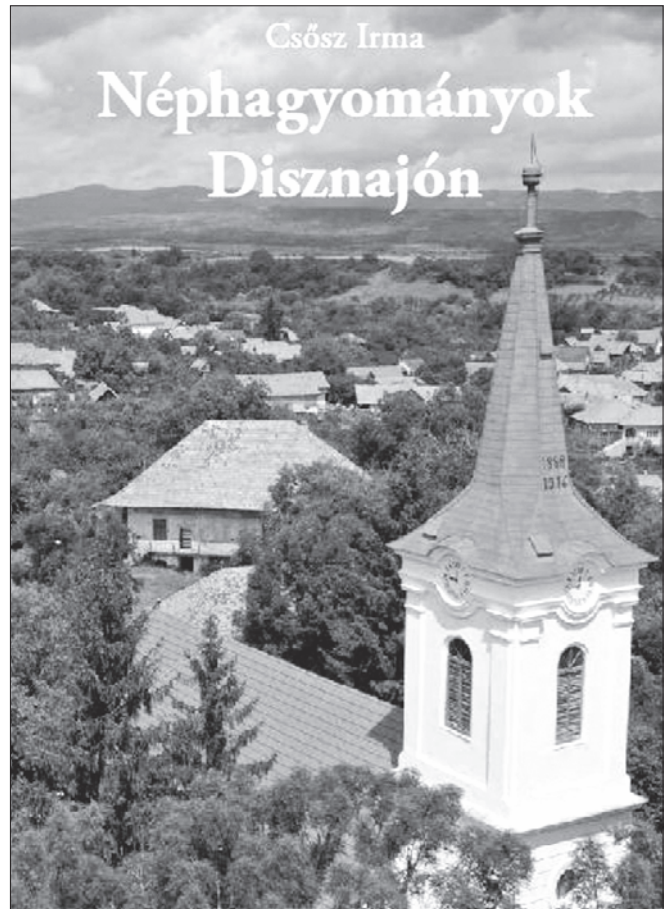
A népi etimológia szerint a falu őslakosai felmentek a pápista dombra, onnan lenéztek a Maros mellett sorakozó kicsi házakra. Egyikük így kiáltott fel: Olyan szép ez a falu, legyen a neve Dísz. A többi rábólintott: na jó. Így lett Disznajó. Aztán 1920 után a románok Porcestinek hívták. Ezt már nem tűrhették, hogy „Disznóságnak” hívják, ezért kapta a Vălenii de Mureș nevet 1968-tól. Nekünk ezután is Disznajó marad, remélem, a következő 700 évben is.

A honfoglalás idején itt, a Kelemen-havasok déli, a Görgényi-havasok nyugati lankáin összefüggő erdőségek voltak. Csak később, az irtásokban telepedtek le az őslakosok. A 13. század elején II. Endre király (1205–1235) Simon bánnak adta a hatalmas erdős területet. Simon bán azonban belekeveredett Gertrudis királynő megöletésébe, ezért a király minden birtokától megfosztotta. 1228-ban II. Losonczy Dénesnek, a későbbi nádorispánnak adományozta. A tatárjárás után fia, III. Dénes és unokája, Tamás szászokat telepített a kihalt falvakba, Szászrégenbe és környékére. Tanulva az 1241–42-es tatárjárás borzalmas pusztításából, a disznajói birtokok urai várat építettek Disznajón. A hatalmas köépület, mely az 1440-es években épült, ma is áll.

Ezeket, és Disznajó további történetét Csősz Irma óvónő *Néphagyományok Disznajón* című könyvéből ismerem meg.

Falumban ma 1400-an laknak, 200 román, 1200 magyar, reformátusok. 40 lélek adventista.

Az 1940-es évekig tutajozással foglalkoztak a disznajói férfiak. A marosi erdőkből kitermelt farönköket szállították a vízen Aradig. A fakitermeléssel, erdőléssel a magyaróiak foglalatostkodtak. A fűrésztelepek létrehozása után az egész férfilakosság a fűrészüzemekben dolgozott. Földbirtok kevés volt a keskeny Maros melletti lapályon. A vécsi Kemény bárók birtoka is erdőség volt. A disznajói Rhédey grófoknak alig volt néhány hold

földje a Gödörháton. Nagy gazdagságukat az erdők adták és a kiterjedt legelőkön az állattartás. Így még a lányoknak sem kellett a mezőn kapálni, 14 éves korukban elszegődtek szolgálonak Besztercére. Húsvét csonka hetén elmentek, s csak karácsony nagyhetében jöttek haza. Január 6-án megnyitották a fonóházakat, és ott folyt az ifjúság szórakozása, éneklés, játékok. Jártak kátéra, és virágvasárnapján konfirmáltak.

A háború után, amikor a kommunisták vették át a vezetést, minden megváltozott. A családoknak egy-egy hold földjük volt, mégis erőltették a kollektivizálást. Munkahely a környéken nem volt, a férfiak az egész ország területén található összes fűrésztelepen dolgoztak. A jó kis falusi közösség felbomlott. Az uradalmat államosították, a gyönyörű Fráter-kastélyt lebontották, mert kellett az építőanyag Régenbe bikaistállónak. Az a tizenöt család is munka nélkül maradt, akik a kastélynál dolgoztak.

(Köszönet a dolgozat összeállításában nyújtott segítségért Csősz Irma óvónőnek.)

NAGY FERENCZ NORBERT,
a Partiumi Keresztény Egyetem hallgatója

Kemény János, Erdély fejedelme (4.)

Báthori István óta az erdélyi fejedelmek külpolitikai törekvéseiben ott van a lengyel korona megszerzésének a vágya. 1648-ban az öreg Rákóczi Györgyöt biztatták, igényelje a megüresedett lengyel trónt. Az öreg Rákóczi fejedelem azonban kisebbik fiának, Zsigmondnak szerette volna megszerezni a lengyel koronát. Az elkezdett diplomáciai tárgyalásoknak az öreg Rákóczi fejedelem halála vetett véget.

Az erdélyi fejedelemséget öröklő II. Rákóczi György öccsét, Zsigmondot az európai politikai nyitás képviselőjeként támogatta. 1652. február 4-én azonban a nagy reményű Zsigmond himlőben meghalt. A politikai helyzet változása nyomán ezúttal maga II. Rákóczi György törekedett a lengyel királyságra. Célja a lengyel koronával megerősített nemzeti királyság megvalósítása és a Habsburg-dinasztia menesztése a magyar trónról.¹

A fiatal és ambiciózus fejedelem azonban nem volt elég körültekintő a nemzetközi helyzet megítélésében. A svéd és kozák támogatás nem bizonyult tartósnak, ugyanakkor a ki nem kért portai engedély végzetes következményekkel járt a virágzó erdélyi fejedelemség számára.

Az erdélyi hadak fővezéréként Kemény Jánosra igen fontos feladatok vártak. Elő kellett készítenie a lengyelországi hadjáratot, és fel kellett készülnie a téli hadjárat minden nehézségére. Búcsúzott a szeretett asszonytól. 1657. január 1-jén Gerendről írt Lónyai Annának. Levelében beszámolt hadi készülődéséről, s kérte, hogy még egyszer találkozzanak: „*Kérlek felette igen édes kisasszonykám, ne szánd fáradtságodat Sibóig eljőnni érettem, ha élek több fáradtsággal igyekezem megkölcsonözni*”.²

Rákóczi fejedelemnek azonban sietős volt az útja. A Máramarosban összegyűjtött seregek élén, 1657. január 18-án elindult a végzetes lengyelországi hadjáratra.

El kell mondanunk, hogy a fejedelem vállalkozását nem övezte egyöntetű támogatás. Nem értettek egyet a lengyel hadjáratral a tanácsurak egy része, Lorántffy Zsuzsanna sem, sőt maga a fejedelemasszony, Báthori Zsófia is ellenezte a vakmerő tervet.

Kemény János, noha maga sem értett egyet a fejedelemmel, mégsem részelt ellentmondani neki, mert „*hogy ellenzője lettem volna – írja visszaemlékezésében – a hozzám nem férhetett, mivel szolgálta voltam*”³

A megindult erdélyi hadak viszonylag gyorsan törtek előre, Krakkó irányába. Kemény János, sokirányú elfoglaltsága ellenére, talált időt a levélírára is. Lónyai Annához küldöncök vagy alkalmi postások vitték a beszámolókat.

A hadjáratban Kemény Jánost súlyos veszteség érte. 1657. február 16-án öccsét, Boldizsárt halálos lövés érte. A tragikus eseményről azonnal tudósítja Lónyai Annát: „*Én mégis élek ugyan s egyéb iránt egészségben, de az én Istenem felette igen megsomorita. Szívem szerint való tökéletes kedves öcsémtől Kemény Boldizsár uramtól tegnap déli esti három óra után úgy alkalmatlanul és véletlenül megfoszta... Nincs mit tennem Isten ellen. Ez példára nézve mint az atyafiságos kötelességre, ha elmehet békével, Kemény Simont bocsátom bátyja testének kivitelire*”.⁴

Kemény Simon, Kemény János nagyobbik fia, ennek a feladatnak köszönheti, hogy nem került később tatár fogságba.

Ami a hadjárat további sorsát il-

Kemény János-portré
Vasárnapi Újság, 1857, 40. szám

leti, az események eleinte az erdélyi sereg számára kedvezőek voltak. 1657 áprilisában az erdélyi hadak elfoglalták Krakkót, és itt egyesültek a svéd haderővel. Együttesen elfoglalták Varsót is, de ekkor váratlan esemény történt. A dánok által hátba támadott svédek hirtelen visszavonultak, és magukra hagyták az erdélyi hadakat. Egyre ellenségesebb környezetben II. Rákóczi György katonáinak nemcsak a lengyel paraszti ellenállással, de a beözönlő tatárokkal is meg kellett küzdeniük.

A kudarcba fulladt lengyelországi hadjáratot 1657. július 20-án megalázó békekötés követte, amiben az erdélyi fejedelem vállalta, hogy rövidesen elhagyja az országot.

A fejedelem július 27-én egy 300 tagú kísérettel külön utakon hazaindult. A megmaradt, lerongyolódott hadsereget pedig Kemény János parancsnoksága alatt a sorsára hagyta. Kemény János mindent megtett a sikeres hazajutásért, de a török által beküldött tatárok kelepcébe csalták az erdélyi hadakat, amely a fővezérrel

az élen Kamenicnél fogságba esett. A tatárok a hadifoglyokat busás váltásdíj reményében a Krímbe hurcolták.⁵

Rákóczi fejedelem megígérte a foglyok kiváltását, „ha mindenét el kellene költenie és ha csak egy dolmányban kellene maradni is... ilyen állapottal rabságba esett hiveit”. Utóbb, mintha semmi része sem lett volna a dologban, nem volt hajlandó fizetni.⁶

Kemény János már csak 1657. november 15-én tudott levelet írni jegyesének, Lónyai Annának, amiben reálisan látja a helyzetét: „Édes kedves húgom. Én Istennek hála még egészségben élek. Akarom kegyelmedet köszöntvén, magamat is eszébe juttatnom. Szabadulásomnak ideje és módja függ az erdélyi állapottól, mily ennek eddig való indulatja közel mutatott az végéhez, ha meg nem lett is, ahoz képest Isten és az idő engem is megtanít. Én, míg Isten lelkemet testemben tartja, kegyelmedhez való atyafi szeretetemben változás nélkül maradok, ha hasonlóul veszi kegyelmed is több írásommal, az levélvivő

bizonytalansága miatt kegyelmedet nem terhelvén, ajánlom az szent Istennek kegyelmében kegyelmedet.”

1657. 15. novembris

Kegyelmedé, míg él Kemény János m.p.”⁷

A tatárok nem hiába hurcolták a Krímbe a foglyul ejtett erdélyi sereget. Mivel sok volt közöttük a nemesi, főnemesi rangú fogoly, az értük fizetendő váltásdíj igencsak ígéretes volt. A fővezérért, Kemény Jánosért 116 ezer tallért vártak.

A hagyomány szerint Lónyai Anna ékszereinek zálogba adásával tudta összegyűjteni a sarcot, és kiváltani a vőlegényét.⁸

Valószínűleg a Kemény család is jelentősen hozzájárult a sarc összeadásához, mivel 1658 augusztusában Kemény János már Havasalföldön várta a további pénzküldeményt.

Lónyai Anna 1658. szeptember 28-án Tergovistyre küldi levelét, amiben ígéri vőlegényének az újabb küldeményt: „...Ha nem én egyébre kegyelmedet nem kérhetem, hanem az Jézus Krisztusnak kinszenvedésére kérem, hogy ne szánja magától az mit

II. Rákóczi György

maga keresett volt, hiszen magamra nézendő jóságomból is az mi kevés maradt, később leszek megválni s azzal is segíteni kegyelmed sarcát, csak az én istenem nekem azt engedje megérnem, hogy még életben kegyelmedet láthassam...”⁹

Amíg Kemény János a hazajutásban reménykedett, Erdélyre igen nehéz évek következtek.

(folytatjuk)

KUN LÁSZLÓ ny. tanár

¹ Sebestyén, i. m. 42-43.

² Kemény János levele Lónyai Annához, i. m., 165.

³ Sebestyén: i. m., 50.

⁴ Kemény János levele Lónyai Annának, i. m., 169.

⁵ Erdély története három kötetben, szerkeszti Köpeczi Béla, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1986, II., 718-719; Sebestyén: i. m., 50.

⁶ Erdély története, II., 720.

⁷ Kemény János levele Lónyai Annához, i. m., 172.

⁸ Petri, i. m., 442.

⁹ Lónyai Anna levele Kemény Jánoshoz, i. m., 177.

A Szászrégen és Vidéke fő támogatói:

RMDSZ és Communitas Alapítvány

Támogatók:

37-es számú magyarrégeni Koós Ferenc cserkészcsapat,
a Bodor család (Gyimesközéplek), Sólyom Erzsébet,
Rázmán Erzsébet, Máté Katalin, Szabó Erzsébet (Szászrégen).

Köszönjük!

Tallózás régi lapokban (9.)

ADALÉKOK VÁROSUNK TÖRTÉNETÉHEZ

Egy borzalmas szerencsétlenség, amely talán felnyitja a szászrégeni városi tanács szemét

A napokban borzalmas szerencsétlenség történt Szászrégenben, a város szívében. Egy hatgyermekes családapa esett be lovaival a vízbe, amely elkapta szekerével együtt és a szerencsétlen ember a hullámsírban lelte halálát.

Az ügyészség természetesen annak rendje és módja szerint megindította a nyomozást, amely megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség. És természetesen a hivatalos ügyészégi engedélyt is megadták a szerencsétlenül járt gazda eltemetésére.

A hivatalos megállapítással szemben van szerencsénk külön véleményt bejelenteni, és a helyszínen folytatott szemlélődésünk alapján kijelenthetjük, hogy a szászrégeni tragédiáért a városvezetőség felelős, amely mindez ideig elfelejtette a legelemibb óvintézkedéseket fogantatni azon a helyen, ahol a tragédia történt.

A városi park mellett van egy négyméteres malomárok, amely mellett különösen nyáron, amikor autók és kocsik egész tömege érkezik arra a helyre, amely a strand és tenispálya közelében terül el, nagy forgalom van. A malomárkot semmiféle akadály, vagy korlát sem választja el az országúttól és a hely is olyan szűk, hogy bármely járművet is, amely ott megfordul, biztos katasztrófa éri.

A legutóbbi tragédia már a második eset ezen a helyen. Egy alkalommal egy autó esett be a szabadon álló malomárokba és csak a szerencse segítségével úszta meg nagyobb szerencsétlenség nélkül. Már akkor korlát-

Egy borzalmas szerencsétlenség, amely talán felnyitja a szászrégeni városi tanács szemét

A napokban borzalmas szerencsétlenség történt Szászrégenben, a város szívében. Egy hatgyermekes családapa esett be lovaival a vízbe, amely elkapta szekerével együtt és a szerencsétlen ember a hullámsírban lelte halálát.

Az ügyészség természetesen annak rendje és módja szerint megindította a nyomozást, amely megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség.

tal kellett volna elválasztani a malomárkot és ennek a sürgős intézkedésnek az elhanyagolása most újabb katasztrófához vezetett.

Vajon felébred-e végre hosszas álmából a szászrégeni városi tanács és vajon megcsináltatja-e most sürgősen a korlátot, a további szerencsétlenségek megakadályozására. Vagy továbbra is szabad teret enged könnyelműségével baleseteknek? Kérjük és elvárjuk a legsürgősebb és rendkívüli intézkedést.

*Brassói Lapok, 1934. október
(40. évfolyam, 247. szám)*

(folytatjuk)

Szerkeszti: NAGY F. ATILLA

Kínainyelv-tanfolyam

Igyenes kínainyelv-tanfolyammal várja diákjait szeptembertől a Lucian Blaga Műszaki Középiskola. A jelenlegi német és francia idegen nyelveken kívül az új tanévben ingyenes kínainyelv-órákat is tartanak a liceumban, a romániai kínai nagykövetségnek köszönhetően.

Elemezve a piaci tendenciákat és az iskola diákjainak véleményét, a kínai nyelvre esett a választás. Hogy miért érdemes kínai nyelvet tanulni? Mert a

legtöbbször ezt beszéljük a világon, az országnak fontos gazdasági szerepe van világszinten, fejleszti kreativitásunkat, megismerhetünk egy új kultúrát, állásinterjún is előnyt jelent.

A jövőt illetően az iskola tervezi, hogy további nagykövetségekkel veszi fel a kapcsolatot, hogy bővítse a képzési palettát.

REICHEMBERGER IRINGÓ

Önkormányzati hírek

Tárgyalások a kerülőútról

Márk Endre, Szászrégen polgármestere Mariana Ionițăval, az országos közútkezelő vállalat (CNAIR) igazgatónökével találkozott Bukarestben. Szászrégen kerülőútról tárgyaltak, és megállapodtak egy partnerszerződés létrehozásáról, hogy felgyorsuljon az eljárás. Az optimistább forgatókönyv szerint 2022-ben meglesz a közbeszerzési eljárás, és elkezdődhet a munka. A beruházást EU-s alapokból a kormány finanszírozza.

Illegális hulladéklerakás

Az illegális hulladéklerakás továbbra is probléma városunkban. Hiába tisztítjuk meg időről időre az érintett helyeket, a hulladék újra és újra megjelenik. Féltő, hogy nem is lesz változás, amíg az emberek többségében nem alakul ki a környezettudatos szemlélet. Mindenkiel szemben a lehető legszigorúbban járnak el. Az elmúlt hónapban 244 bírságot állítottak ki 62.000 lej értékben.

Figyeljünk oda jobban a tisztaságra, és ne szórjuk szét a szemetet!

Szemétygyűjtés a Maros partján

A SZISZ szervezésében és Tudor Veronka tanácsos támogatásával a szászrégeni fiatalok szeméttakarításban vettek részt. Ezennel is a Maros partját tisztították meg. A városlakók nevében köszönjük munkájukat.

Terítéken a kerülőút problémája

A polgármesteri hivatalban május 13-án a kerülőút tervdokumentációjának kapcsán tartottak munkaülést. Jelen volt a Brassói Regionális Ütügyi Vállalat részéről Liliana Horga területi igazgató és Carmen Olariu közbeszerzésiigazgató-helyettes, akik azt mondták, mindent megtesznek annak érdekében, hogy az előkészítési munkálatokat határidőre befejezzék a szakemberek. Petele, Felfalu és Görgényoroszfalu polgármesterei is hozzáfogtak a hozzájuk tartozó kataszteri munkálatokhoz.

Tanácsosi adományok

Május 14-én Tudor Veronka és Rus Dan Dorul tanácsosok, a Lucian Blaga Műszaki Líceum igazgatótanácsának tagjaiként, több mint 100 könyvet és öt számítógépet adományoztak a líceum olvasótermének.

„Hisszük, hogy ezek a kötetek további örömet jelentenek líceumunk diákjainak, és sokan el fogják olvasni

Zöldbuszok

őket. Sok sikert kívánunk az Olvasóterem projektnek és mindazoknak, akik hozzájárultak a megvalósításához!” – nyilatkozta Tudor Veronka, az RMDSZ tanácsosa.

Zöldbusz

Megérkezett Szászrégenbe az első kettő a 10 hibrid autóbusból. Az utasbarát járművek légkondicionáltak, kamerákkal, utasszámlálóval vannak ellátva. Május 16-án, vasárnap bárki kipróbálhatta díjmentesen egy rövid szakaszon. Remélhetőleg minél többen fogják használni személygépkocsijuk helyett a korszerű és környezetbarát közszállítási eszközöket.

Razzia a kéregetők ellen

A szociális osztály munkatársai, a csendőrség, illetve a városi és a helyi rendőrség május 15-én és 22-én akciót tartott a koldulók ellen. 17 ember ellen indítottak eljárást. A koldulás visszaszorítása érdekében a razziát hetente megismétlik.

Helyi termékek vására

Május harmadik hétvégéjén a polgármesteri hivatal másodjára is megszervezte a helyi termékek vásárát a Szabadság téren.

Motorosok felvonulása

Május 23-án, vasárnap motorbemutatót tartottak Szászrégen főterén. A jelen levő gyerekek nyeregbe pattanhattak, és megismerhették a motorostechika legújabb vívmányait.

**Forrás: önkormányzati hírek – Facebook
FÁBIÁN ANDRÁS GY.**

Végzőseink

2017-2021

„Nem kívánom senkitől, hogy csodás dolgot tegyen, de joggal elvárom mindenkitől, hogy mindig ember legyen.”

(Ady Endre)

Petru Maior Műszaki Középiskola, XII.B – osztályfőnök Antal Rozália

Lucian Blaga Műszaki Középiskola, XII.E – osztályfőnök Sükösd Levente

Lucian Blaga Műszaki Középiskola, XII.B – osztályfőnök Székely Rozália

A Csim-Bumm csoport tagjai ismét remekeltek

A Nagyalambfalvi Általános Iskola által szervezett *XIX. Fától fűg, verstől versig* című Kányádi Sándor-vers-mondó vetélkedőn mindhárom résztvevőt díjazták. Az online térben rendezett versenyen – mely március 16-án rajtolt, és május 15-én volt az értékelés és eredményhirdetés – 14 hazai és két magyarországi megyéből 418 kisdíák vett részt a felkészítő osztályosoktól a VIII. osztályosokig.

Díjazottjaink: MESTER BALÁZS (IV. osztály) III. díj (A halak bosszúja), CSUKA RÓBERT (V. oszt.) I. díj (Hallgat az erdő), MESTER ZSOLT (VI. oszt.) II. díj (Nyergesztető).

A vetélkedőn a csim-bummosok a szászrégeni Alexandru Ceusianu Általános Iskolát, illetve osztályukat képviselték.

A kép egy kimerítő próba után készült a művelődési házban. Mondjuk, rajtuk nem nagyon látszik a kimerültség.

FÁBIÁN ANDRÁS GY.

Egy fárasztó próba után Robi, Bali, Zsolti
Fotó: FAGY

A csend, amire naponta szükségünk van

Olvasandó: Zsolt 62, 6-9.

Gyakran panaszkodunk, hogy nincs nyugalom és csend a családi hajlékunkban sem. Régmúlt időkön ábrándozunk, amiről talán nagyapáink meséltek, amiről olvastunk, amikor adott volt a külső csend, és így a családi, a személyes és a belső csend is könnyebben megvalósult. Az elveszített nyugalomért, a csend nélküli életünkért nem a felgyorsult világ és a rohanást diktáló korszellem a hibás, csupáncsak befolyásolja azt, mi vagyunk felelősek érte.

Csendrabló világban élünk, ezért résen kell lennünk, fel kell készülnünk arra, hogy megvédjük a csend alkalmait. Sokszor azonban mi tesszük zajossá az életünket, a nyugalomra, csendességre adott lehetőségeket és alkalmakat elengedjük, s futunk tovább az élet útján. Sokszor mi raboljuk el önmagunktól az elcsendesedés lehetőségét és alkalmát, és megmagyarázzuk, hogy mindez tőlünk függetlenül történik: ilyen világban élünk.

Mindenekelőtt azt kell tudatosítanunk önmagunkban – ha valóban építő csendességben akarunk lenni, s családuk számára is fontosnak tartjuk ezt –, hogy minden kornak voltak csendrabló eszközei. Minden korban küzdeni, harcolni kellett a nyugalom és csend megvalósulásáért.

Dávid, zsoltárunk írója példa arra, hogy a külső nyugalom és csend nem mindig jár igazi belső csenddel. A csendrabló sokszor a külső nyugalmat használja fel arra, hogy elrabolja a belső csendet, az Istenre figyelés lehetőségét. Dávid úgy veszíti el belső békéjét és csendjét, hogy testileg, külsőleg tétlen, nyugalmi állapotban van. Vétkezik Bethsábéval (2Sám 11-12), utána pedig rákényszerül, hogy az egyik bűnével takarja a másikat, és meggyilkoltatja Bethsábé férjét: Hitteus (hettita) Uriást. A csend zsoltárának írója megtapasztalta, hogyan lehet elveszíteni az igazi csendet, ezért mintegy menekül Annak közelségébe, Akinél csend és megnyugvás van akkor is, ha a világ zajában él az ember.

A csendrablóval, a Sátánnal nekünk is naponta szembe kell nézni, és érzékelnünk kell, fel kell fedeznünk, hogyan rabolja el békességünket és azt a kevés csendet is, amivel rendelkezünk. Egy egyszerű, mindennapi példa világít rá, hogyan rabolja el a csendrabló az adott csendet, a természetben átélhető csendet is.

Az elmúlt rendszerben egy ifjúsági csendes napon voltunk együtt – ami akkor tiltott volt – a világ zajától, a rendőrök, besúgók szemétől távol, a természetben, egy erdő szélén, amikor késő délután megjelent két család, gyerekeikkel együtt. Mielőtt felhúzták volna a sátrat,

vagy akármi egyebet tettek volna, két hatalmas hangszórót helyeztek az autó tetejére, és néhány percen belül bömbölt a divatos zene, odavolt a drága csend, amivel a természetben ajándékozott meg Isten. A velünk levő lelkipásztor csak ennyit mondott, jellemezve az adott helyzetet, de a kort is: „A mai ember nem szereti a csendet, sőt fél a csendtől, mert a csendben gondolkodni lehet és érezni lehet Isten és egymás közelségét, jelenlétét”.

Bizonyára nem múlta idejét a fenti példa, talán önmagunkra vagy a közvetlen környezetünkben élő emberekre ismerünk benne, csupán annyi különbséggel, hogy üvölthet az ember fülében a – zenének nem minősíthető – zene kerékpározás, gyaloglás vagy séta közben is. A közel harminc évvel ezelőtt megfogalmazott nagy igazságra gondolok, s újfogalmazom: igen, a mai ember sem szereti a csendet, fél tőle, mert a csendben szembe-sülnie kell Istennel és önmagával, s észre kellene vennie a másikat, nem csak azért, hogy felmérje, hogyan lehet szórakozni vele, hogyan tudja használni önző céljainak elérésére.

Sokféle hamis csendet kínál fel a mai világ. Van mindennapi tévészés melletti csend, de nincs Biblia melletti elcsendesedés. Van csendre intés, de nem imádságra, hanem azért, hogy zavartalanul hallgassuk mindazt, amit az audiovizuális média nyújt nekünk. Hányszor mondana valami fontosat a gyerekek, de csendre intik, mert éppen a kedvenc sorozat megy, s mire az befejeződik, már nem mondja, és a kérdéseire máshol keres választ. Sokszor egy napi vagy egy heti rohanás után kiöntené a szívét a házastárs, de csendre inti a társa, mert valami fontosat közvetítenek, és lassan kihűl a kapcsolat. Oly sokszor hallom az elfoglalt embereket panaszkodni afelől, hogy néhány napja a híradót sem tudták megnézni, azt nem, vagy ritkán hallani, hogy valaki azon sajnálkozna, hogy nem olvasott Bibliát, hogy nem imádkozott. Nagyon ritkán hangzik el, hogy valaki sajnálná, hetek, netalán hónapok teltek el, és vasárnapról vasárnapra nem volt istentisztelet.

Érdemes odafigyelni az Isten előtti csend adta lehetőségekre. Ma is tapasztalni lehet, át lehet élni ennek a csendnek az áldott mivoltát, mert ez a csend nem üres, hanem tele van Isten ajándékaival, tele van magával Istennel, a csendben megszólal a lelkünk, és elmondja, hogy őt is táplálni kell, nem csak a testünkről gondoskodni. A csendben jelen van Isten, és csendességünkben Istennél vagyunk, ott meg reménységet kapunk (6. v.)

akkor is, amikor a sok emberi gonoszság és sikertelenségeink megfosztanak reménységünkötől.

Az Isten előtti csendben látjuk meg igazán, hogy kicsoda Ő. Köszikla, akire építhetem ifjúságomat, párválasztásomat, családomat, gyermekeim nevelését, sőt öregségemet is. Szabadító, aki a legnagyobb rabságtól, bűneim rabságától szabadít meg, ha őszinte szívvel kérem Tőle. Előtte kiönthetem a szívemet, elmondhatok mindent Neki. Ő ismer, és segít.

A nyári vakáció, szabdságok, táborozások és kirándulások tele vannak Isten adta, áldott csendlehetőségekkel. A mennyei Atyánk vár, hogy a nyári szabadidőnkéből adjunk Neki is naponta, hogy gazdagon megáldhasson. Mert a Vele eltöltött idő tulajdonképpen a mi életünket gazdagítja, s ezt az önző világot annyira viszi az önzetlenség útjára, amennyire a benne élő emberek felismerik: „Csak Istennél csendesül el lelkem...”

SZÉP EDUÁRD lelkipásztor,
Beresztelke

Emlékezünk

Június első vasárnapján a pedagógusokra emlékezünk. Az elmúlt hónapokban számos értékes embert kísértünk utolsó útjára, köztük Fancsali Mária kémia-fizika szakos tanárnőt is. A temetésén elhangzott búcsúbeszédet e nagyszerű pedagógusra való emlékezőként tesszük közzé.

Utolsó beszélgetés Marika nénivel...

Emlékeimből visszaköszön egy törékeny termetű, kedvesen szigorú, következetes tanárnő. Hetedikes voltam, és a kémia rejtelseibe próbált bevezetni. Óráit két dolog jellemezte: a fegyelem és a rend. Erre való igényessége számunkra szent parancs volt. És minden szigora ellenére kedveltük. Kedveltük, mert a kémiaórák végén mindig jutott pár perce szabad beszélgetésre. Érdekelte minden diák sorsa, megbeszélhettük vele ügyes-bajos dolgainkat. Meghallgatott, tanácsot adott. Szelíd volt, egyszerű és közvetlen. Így vált, nem annyira a kémia oktatójává, mint inkább a szeretet kémiajának közvetítőjévé. Évekkel később is emlékezett nevünkre, osztályközösségünkre. Számontartott mindenkit, nem érdeme szerint, hanem problémái, életkörülményei és megküzdési képességei szerint. Empatikus magatartását csendes beszéde és együttérző hangszíne tükrözte.

Később kollégaként is örvendhettem közelségének. Bölcs meglátásai,

életre irányuló és életről szóló tanításai sokunk szívébe bevésődtek. Nem volt ezekben filozofikus eszmefuttatás, sem világrengető nagy szavak. Egyszerű, hétköznapi ismeretek és megtapasztalások, fűszerezve nagyon sok kedvességgel és jóindulattal. Alázat és szerénység jellemezte. Nem a díjakat gyűjtötte be – bár szakmai felkészültsége és pedagógusi elköteleződése bármely díjra érdemesíthette volna! Számára a visszaköszönő diákok, a baráti és az őszinte emberi kapcsolatok messzemenően többet értek. No meg a családja, akiket szívében hordozott, az unokák, akikre végtelenül büszke volt. Egy természetes emberi életpálya, példaértékű elköteleződés – a család és hivatás mellett.

És ismerhettem őt szülőként is... Huszonév távlatából is örömmel tapasztaltam, hogy nem csak én, de gyerekeim is ugyanazzal a rajongással és csodálattal beszél róla. A tanárnőről, aki szóba áll az új évezred gyerekeivel is ugyanúgy, mint egykor mivelünk. Meghallgatta, értette és érezte őket. És ezt ugyanazzal a csendes egyszerűséggel és szerénységgel, valamint maximális odafigyeléssel, mint amit tőle megszoktunk.

Köszönjük, Marika néni, a ránk fordított energiát! Ránk: egykori diákokra, kollégákra és gyerekeinkre! Köszönet a templom udvarán megejtett rövid, de tartalmas beszélgetésekért, amikor már nem a tanárnő kollegával, hanem a jószagos

Marika nénivel válthattam néhány szót. A hitben megélt élet és az Isten akaratát elfogadó szenvedéstörténet példája Pál apostol szavait mondatja velem:

„A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája...”

A mindenható Atya kegyesen koronázza meg szeretetben megélt éveit és betegségében elviselt szenvedését, és vegye fel lelkét az örök boldogságba!

Isten nyugtassa, emléke legyen áldott!

A volt tanítványok és pedagógus-kollégák nevében
KISS-MIKI MELINDA

Részvétnyilvánítás

Őszinte részvétünket és együttérzésünket fejezzük ki a gyászoló családnak **BIRÓ SÁNDOR ZOLTÁN** nyugalmazott lelkipásztor elvesztése okozta mély fájdalmukban.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

A Szászföld és Vidéke szerkesztősége

Őszinte részvétünket és együttérzésünket fejezzük ki a gyászoló családnak **FÁBIÁN FERENC** tanár elvesztése okozta mély fájdalmukban.

A magyar közösség iránti elkötelezettsége, segítőkészsége hivatástudatának tanújele volt.

Nyugodjon békében!

Marosvécs és Disznajó közössége

Megrendülten búcsúzunk **FÁBIÁN FERENC** tanártól, és őszinte részvétünket fejezzük ki a gyászoló családnak a szeretett férj, apa, nagypapa és dédapa elvesztése okozta mély fájdalmukban.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

A Szászföld és Vidéke szerkesztősége

Nekrológ

„Ha elfogyatkozik is testem és szívem, szívemnek kösziklája és az én örökségem te vagy, oh Isten, mindörökké!”

(Zsoltárok könyve 73:26)

Mélyen megrendülve, fájdalmas szívvel és lélekkel, de Isten bölcs rendelkezését

elfogadva, benne megnyugodva tudattuk 2021. május 6-án, hogy **Biró Sándor Zoltán** református lelkipásztor visszaadta lelkét teremtő Urának. Apa, nagypapa, férj, Isten szolgája, de leginkább jó barát volt ő ismerősei számára.

Életében négy egyházközségnél töltött be szolgálatot: a szentábrahámi, csekefalvi, héderfajai és kisfűlpösi református gyülekezetekben. Fáradtságot nem ismerve szolgált Istenét és anyaszentegyházát, még akkor is, ha ezért üldözték. Hiszen fiatal lelkészként a román kommunista párt egyik fő ellensége volt. Ezt az igazi hitet és kitartást adta tovább úgy is mint lelkész, de mint nagypapa is.

Megtanította azt is, milyen fontos ismernünk múltunkat és tisztelnünk őseink hagyományait. Gyermekként sokszor haragudtam rá, amikor túl szigorúnak láttam. De az idő múlásával rájöttem, hogy az olykor kemény kéz egy óriási szívet

rejtett, ami meg akart védeni minket a világban rejtőzködő veszélyektől. Szerette az irodalmat, a sportot, a természetet, egyszóval mindent, amiben megtalálta az Istennek tetszőt. Barátai mindig bizalommal fordultak hozzá, mivel tudták, hogy még akkor is segít valahogy, ha azt is mondja, hogy nem tud. Családfőként, nagypapaként is fáradhatatlan volt. Mindig volt egy vicc vagy egy tanulságos történet a tarsolyában.

Pár évvel halála előtt meghagyta, hogy halála esetén temetésén a Szeretet himnusza legyen az alapige. Ezt hagyta ránk, azokra, akik utolsó földi útjára kísértük. De nem csak ezzel az előre megírt üzenettel. Egész életének történetével ezt hagyta ránk, a Szeretet himnuszt. Azt, hogy akármi is történjék, sose szűnjön meg a szeretet közöttünk, mert anélkül már semmit sem érünk.

BIRÓ SÁNDOR (unoka)

Ísten veled, tanító bácsi!

Elhangzott Fábián Ferenc temetésén

Tisztelt gyászoló család, tisztelt gyászoló gyülekezet!

Szomorú szívvel fogadta Marosvécs és Disznajó népe a hírt Fábián Ferenc nyugalmazott tanár haláláról.

Egy igazi ember halálát kellett tudomásul vennünk. Az ő igazi emberiségéhez nem fér kétség. Az égő fáklya volt, fénylett és világított mindnyájunknak.

Élete tiszteletet váltott ki mindenkiben. Nem túlzás azt mondani, hogy mindennapjaiban csak két szenvedély létezett, a család és az oktató-nevelő munka.

Életének napsugarát családja jelentette. Végtelen szeretettel halmozta el gyerekeit, unokáit és imádott hitvesét, akivel munkásságát is megoszthatta, hiszen mindketten pedagógusok voltak.

Jószívű tanítója, nevelője volt a gyermekeknek, segítője az ifjoknak, barátja a felnőtteknek, tisztelője az idős embereknek. Amit így adott, amit egyénisége sugárzott, azt felfogták az emberek, és életté vált bennük. Őszintén tisztelték őt tanítványai, a szülők, a pedagógustársak egyaránt.

Megmagyarázhatatlan nyugalom, csendes derű vette körül, a közelében biztonságban érezhette magát az ember. Igazságosság és minden ember felé egyaránt megnyilvánuló segítőkészség jellemezte. Észrevételei, tanácsai mögött nagy szakmai

tudás, pedagógiai tapasztalat és emberi bölcsesség húzódott.

Fábián Ferencet községünk első emberei közé sorolhatjuk. A falu életető lelke volt. Szavakban kifejezhetetlen hála és tisztelet jár a sok évtizedes lelkes, fáradtságot nem ismerő munkásságáért.

Szerette a falu népét, történelmét, hagyományait. Istentől kapott tehetségével őrzője és továbbadója volt azoknak az értékeknek, melyek életünket gazdagítják, a jóra és a szép szeretetere nevelnek.

Ezért nyugdíjas éveit is szerető családja és a falu közösségének szolgálatában töltötte, felvállalva a marosvécsi Helikon–Kemény-emlékház működtetését is.

Egész életéből ránk maradt a kö-

vetendő példa: hogyan kell egy tartalmas élet végén szépen megőregedni, és méltósággal eltávozni.

Szavakban, gondolatokban, érzésekben nehéz kifejezni, ami most a koszorúk és virágsokrok között legbelső énünkben lakozik.

Emlékeinkben megőrizzük a felejthetetlen egyéniséget, a mosolygós, mindig barátságos arcot és azt a képet, amelyet Lukács Márta **Gyertya** című verse helyettünk megfogalmaz:

„Egyenesen, szilárdan áll,
Fénylő szemmel fölfelé néz,
Önzetlenül ég, melegít,
A sötétnek nincs itt helye,
Hiszen, mint az igaz ember,
Ő is fényre van teremtve.
Olykor küzd az áramlattal,
És titokban sír talán,
Aztán ismét biztat, hitre
Serkent, szinte megnő lángja,
Hogy rohamosan csökken, fogy,
Sőt csonkig ég, nem is bánja.
Küldetését befejezte:
Ő eltűnt, s csak azért égett,

Hogy a kereső szívébe
Fényt vigyen és melegséget.”

Becsüljük azt az olthatatlan lángot, mely benne lobogott, tiszteljük a végsőig feszített akaratot és elszánt-ságot, mellyel a marosvécsi és disznajói közösségnek szolgált.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Marosvécs, 2021.05.24.

MÉRA ILONA tanítónő

Panni és a korona (1.)

Panni szőke, kék szemű, örökmozgó, cserfes elsősnagyilány. Nagyon szeretett oviba járni, imádta Réka óvónénit, aki nagy hozzáértéssel, szeretettel terelgette nagycsoportosait, megtöltve az oviból elballagók bityuját mindennel, amire majd az iskolában szükségük lehet. A hosszú nagyvakáció után Panni izgatottan várta a szeptembert, amikor majd átlépi az iskola küszöbét, ahol már Klári tanító néni fogadta a kis elsősöket. Az izgalomba csöppnyi félelem is vegyült, de anyu biztosította egy szem gyereket, hogy ezzel a felnőttek is így vannak, amikor valami új, addig ismeretlen elé néznek.

Az első iskolai napok után a félelem nyomtalanul elszállt, maradt a kíváncsiság, a lelkesedés, amit Klári tanító néni igencsak tudott táplálni. Minden napra tartogatott valami érdekes, izgalmas, felfedezésre váró tennivalót, amit csakis a kis elsősök tudtak megtenni, elvégezni, megoldani. Mert ki hallott még a Betűk országáról, amit meg kellett hódítani, vagy a Számok birodalmáról, amelyet hétpecsétes lakat őrzött, de az elsősök tarsolyában ott lapult a kulcs. Ettől persze nagyon fontosnak érezték magukat, a mi Pannink fontosága teljes tudatában minden este kiselőadást tartott a nagynak, akik szájatva hallgatták kisunokájukat, roppant csodálkozva az ő nagy okosságán.

Telt-múlt az idő, és már a második félév is elkezdődött. Panni rutinos elsős volt már, egyre többet tudott, és csodák csodája, még nem panaszkodott. Sok barátnője volt, akikkel szünetben nagyokat szaladgáltak az iskola óriási, zöld fűvel benőtt udvarán.

Ha valakinek úgy tűnik, hogy ez az idilli állapot már mesébe illő, gyorsan megnyugtatom, hogy a Panni osztályában is voltak kisebb-nagyobb bunyók, néha összecaptak az indulatok, előfordult, hogy – miközben mindenki a maga igazát bizonygatta – egy-egy copfot megtépáztak, persze csak véletlenül, vagy lehorzsolts térddel, könyökkel ment valaki haza, mert olyan jól sikerült a focilabda kivédése. De ezeket az összezördüléseket megoldotta Klári tanító néni – amikor hozzá folyamodtak a sértett felek –, és mindig sikerült úgy kibeszélni, átgondolni, hogy mindenki tanuljon a pórul járt esetéből. Mert ugye minden valamirevaló elsős tudja –

ha eddig nem tudta, rögtön jegyezze meg –, hogy: Az okos ember a más kárán tanul!

Egyszer a mi Pannink igencsak jól érezte magát a bőrében és az osztályában, kerek volt az ő kis világa, amikor egyszer csak derült égből villámcsapásként, egyik napról a másikra, nagyon hirtelen és váratlanul bezártak az iskolák, és a hét közepén, pontosabban szerdán már nem kellett senkinek iskolába mennie.

Igaziból voltak vészt jósoló hírek a tévében, Panni figyelmét sem kerülte el, hogy apu anyuval egyre többet emlegetnek valami koronát..., de ilyenekkel a mi nagyon elfoglalt, leckét író, betűket tanuló, számokkal megbirkózó kislányunk nem ért rá foglalkozni. És különben is neki a korona hallatán mindig a mesebeli királylány vagy legalább hercegnő jutott eszébe, akiért a szegény legény vagy a legkisebb fiú megküzdött, és elnyerte nemcsak a kezét, hanem a koronát is. Nagyapa meséi mindig úgy végződtek, hogy a sok próba, nagy küzdelmek árán elnyert korona volt a hős méltó jutalma. Sehogyz sem fért a Panni fejébe, hogy lehet a koronából valami olyan, amittől bezár az iskola, hazaparancsolják még a felnőtteket is, amiért senki sem vív élet-halál harcot, és

mégis itt van, és egyáltalán, hogy lehet, hogy senki sem örül neki, sőt! Egyszer csak nem kell felkelni, iskolába készülni, beülni a padba – néha kicsit álmosan –, aztán várni a szünetet, hogy megbeszéljék a lányok az éppen aktuális óriási titkaikat, amiket a fiúknak még véletlenül sem szabad meghallaniuk. Egyszer a Panni világa egészen fejre állt, ráadásul apu is home office-ban dolgozott.

Nahát az volt csak a vicces dolog, legalábbis az elején. Panni csak pislogott, amikor apu, ahelyett, hogy felöltözött és elkészönt, majd kilépett volna az ajtón, és aztán késő délután hazaérkezett volna, kíváncsian várva egy szem kislánya aznapi élménybeszámolóját..., szóval ehelyett egészen furcsa módon bevonult a laptopjával a nappaliba, és arra kérte Pannit, hogy őt most semmi szín alatt ne zavarja, uram bocsáss, be se lépjen hozzá, mert lehet, éppen zoom-gyűlése van... Nahát, ez már több volt annál, amit egy elsős lány szótlanul eltűr, főleg, ha olyan kíváncsi, mint a mi Pannink. A családi

Grafika: Fábian András

legendárium szerint egészen kicsi volt, amikor nagypapa azt mondta egyszer neki:

– Vigyázz, kislányom, mert a kíváncsiság kifúrja az oldalad! – erre Panni ijedten kapott az oldalához, megtapogatni, hogy tényleg?

Vagy amikor anyu közölte vele:

– Aki kíváncsi, hamar megöregszik! – Panni ijedten szaladt a tükörhöz, mert máris látta magát öreganyóként, úgy, mint a mesében.

– Apu! Mi az az off, és miért nem mész a dolgozóba? – kerekedett ki a szeme, látva, hogy apu ingben és nyakkendőben, de az otthoni elnyúlt melegítőjében vonul a laptopjával.

– Délután elmondom – hadarta apu már az ajtóból –, most késésben vagyok.

Panninak, ha lehet, még nagyobbra kerekedett az amúgy is nagy szeme.

Miii? Hogy lehet elkésmi a szomszéd szobából? – füstölgött magában. És ma már ötödször hallom, hogy korona!

A jóból is megárt a sok – jutott eszébe drága nagyijának a kedvenc mondása, ami mindig elhangzott a hatodik palacsintánál, amit Panni pillanatok alatt el szokott tüntetni. De hát egyedül a nagy a hibás, miért süti olyan finomra!

Szóval van egy korona, ami miatt apu meg én is ülhettünk itthon, sőt anyu sem megy az ovisokhoz, mert az ovi is bezárt.

Egészen furcsa, hihetetlen dolgok történnek, a végére kell jánom, egy életem, egy halálom! – mosolygott ravaszul Panni, de csak úgy magának, mint amikor az esti mesét hallgatja, már félálomban.

Eszébe jutott, hogy az ilyen égető, sürgős kérdésekkel általában a nagyhoz szokott fordulni, mert ő ugye nyugdíjas, a türelme végtelen, és mindig éppen ráér. Panni valahogy úgy képzei, hogy nagy egész nap résen van, és csak arra vár, hogy kedvenc unokája felhívja vagy átsza-

ladjon hozzá, mert hála Istennek egészen közel laknak egymáshoz. Kicsi korában, amikor anyu valamiért megdorgálta, Panni fogta magát, elkezdett öltözködni, és anyu csodálkozó kérdésére, hogy hova indul, méltóságteljesen felelte: – Megyek nagyihoz, hogy vigasztaljon meg!

Így, amikor apu eltűnt a laptopjával, azzal a felkiáltással, hogy „Még a végén elkésem!”, Panni gyorsan felhívta a nagyit:

– Szia, nagy! Én vagyok az! Átjöhetek hozzád? – csiseregte a telefonba, és már indult volna, amikor meghallotta a nagy szomorú hangját:

– Nem, kincsem, most nem jöhetsz!

Panni nem akart hinni a fülének, ilyenre ember-, illetve Panni-émlékezet óta nem volt példa.

– Hogy? És miért nem?! Mi történt? – hadarta a telefonba, és remélte, hogy az imént nem hallott jól.

– Hát az a helyzet, drága kisunokám, hogy most egy ideig kerülnünk kell a találkozást, te sem jöhetsz, mi sem megyünk hozzátok – aztán bátorítóan tette hozzá:

– De bármikor tudunk beszélni, és láthatjuk is egymást, hála az okostelefonnak.

– De nagy! Megígérted, hogy palacsintát sütünk! Azt hogy lehet telefonon? – méltatlankodott Panni, és el sem hitte, hogy ez megtörténhet. És ez is a korona miatt? Ami nem is korona, inkább egy vírus, de valami borzasztó dolgokat művel az emberekkel.

– Majd anyu elmagyarázza neked, nagyon fontos, hogy szót fogadj neki! Pont úgy, mint eddig! – és hallzott a nagy hangján, hogy elmosolyodik.

– Rendben, már nagyon várom! – méltatlankodott volna Panni, de valahogy megéreztte, hogy most ennek nincs helye, mert mindenki olyan furcsa, ideges, feszült.

És még nem volt vége a meglepetéseknek. De minderről a következő részben.

(folytatjuk)

VITA PIROSKA tanítónő, Disznajó

Nagy Bandó András

Amit nem értek

Nem értem Piroskát, a farkast se értem,
ezért a mamámtól folyton újra kérdelem:
Mért élt az erdőben egyedül a néni?
Mért nem tudtak néki közellátást kérni?
Mért játszott a farkas színlelve nagyanyát?
Mért őt ette előbb, s miért nem az unokát?
Hogy fért el az anyó a farkas hasába?
Hogy bírta el őket anyóka vaságya?

Mért kellett cipelni farkashoz a követ?
Mért nem lőtt a vadász, ha ilyenkor lövet?
Hogy lehetett szomjas az ordas a kőtől?
Mért kellett levarrni hátulról-elölről?
Mért nem volt egy puska otthon a vaságyban?
Hogy maradtak élve farkasunk hasában?
Mért kell egy farkasnak két embert is enni?
Amiket nem értek, egyelőre ennyi.

A Szászrégeni Avântul 2020–2021-es labdarúgóidényének tavaszi és őszmérlege

A harmadosztály labdarúgó szezonjának tavaszi visszavágója 2021. március 12-én vette kezdetét, és 2021. április 30-án zárult. A régeniek közkedvelt, immár hetvenkét esztendőös csapata a 3. liga erdélyi IX. csoportjának 3. helyéről folytathatta a küzdelemsorozatot. A kilenc találkozó végeztével – az elmúlt év őszétől dr. Zsigmond Zsolt helyi tanácsos elnöklete alatt – a harmadik helyen zárta a bajnoki idényt.

Ennélfogva a koronavírus-járvány miatt minden eddigi idők legrövidebb harmadosztályú bajnoksága emlékezetes marad a Budai Barna-Loránd, Dan Răzvan edzőpáros által felkészített együttes számára. A szászrégeni gárda túlyomórészt a rangsor 3. helyén tanyázott, s az utolsó, 18. forduló lejártával ugyanott fejezte be a tavaszi visszavágó küzdelemsorozatát.

A bajnokságban a csapat leggyengébb pontját a hazai környezetben lejátszott mérkőzések képezték. A meccseken az Avântul pályaválasztóként nem kevesebb, mint tizenöt értékes bajnoki pontot veszített. Noha kétségtelen, hogy mind a tizenöt pontot nem sikerült volna itthon tartani, hetet-nyolcat azonban minden bizonnyal. Kellő összpontosítással, valamint egy kis szerencsével a 2. feljutásra jogosító, osztályozó helyen lehetett volna végezni. Idegen környezetben viszont Dan Răzvan legénysége irigylésre méltó teljesítményt nyújtott, hiszen a lehetséges 27 pontból 19-et gyűjtött be, ugyanannyit, mint a bajnokságot az utolsó fordulóig vezető Dési Unirea. A szakvezetés rendelkezésére álló játékoskeret értékére való tekintettel, valamint figyelembe véve az együttes teljesítőképeségét, a dobogó harmadik foka reális és megérdemelt hely.

A tavaszi szezonban a régeniek találkozóin a következő eredmények születtek:

10. forduló: Alsógáldi Industria (Fehér megye) – Szászrégeni Avântul 1-3 (1-1)

11. forduló: Szászrégeni Avântul – Tordai Arieșul 0-0

12. forduló: Vajdahunyadi SK – Szászrégeni Avântul 1-0 (1-0)

13. forduló: Szászrégeni Avântul – Kudzsiri CSO 1-2 (1-0)

14. forduló: Kolozsvári Sănătatea – Szászrégeni Avântul 1-2 (1-1)

15. forduló: Szászrégeni Avântul – Gyulafehérvári Unirea 0-0

16. forduló: Nyárádtői Unirea – Szászrégeni Avântul 1-2 (1-1)

17. forduló: Szászrégeni Avântul – Marosújvári SK (Fehér megye) 5-4 (3-1)

18. (utolsó) forduló: Dési Unirea – Szászrégeni Avântul 3-3 (1-2)

A Szászrégeni Avântul őszmérlege a 2020-2021-es labdarúgóidény végén: 3. helyezés, 18 mérkőzésből 9 győzelem, 4 döntetlen, 5 vereség, gólarány 36-25, 31 pont.

A következő 3. ligás bajnokság rajtjáig a szászrégeniekre hosszú, közel három hónapos szünet vár.

SZABÓ ANTAL-LORÁND

Minden jó, ha a vége jó... egyeseknek!

A hazai I. osztályos labdarúgó-bajnokságban a Sepsiszentgyörgyi OSK a IV. helyen végzett. Gratulálunk a csapatnak, az edzőnek és Diószegi László tulajdonosnak. A bajnoki aranyat a Kolozsvári CFR szerezte meg, II. lett a Bukaresti FCSB, míg a dobogó III. helyén a Craiovai Universitatea végzett.

A kupadöntőben a Craiovai Universitatea diadalmaskodott, a Giurgiu Astrá győzte le hosszabbítás után.

fagy

**Én nem tudtam,
mi az, hogy éhes lenni**

Műsorunk vendége
Benedek Dezső antropológus volt.

**A TELJES ADÁS MEGTEKINTHETŐ
A QR-KÓD BEOLVASÁSÁVAL!**

NÉZŐPONT

Humortarisznya

Kannibál gyerek valahol a dzsungelben:

- Papa, bonbont akarok!
- Lassan edd, mert nincs sok!
- Papa, adj még bonbont!
- Rendben, de ez az utolsó.
- Papa, adj bonbont!
- Kisfiam, szerinted hány szem van a nagyanyádnak?

Mi volt az indiánoknál a mobiltelefon?

A futótűz.

Ki mondta először, hogy asszony kell a házhoz?

Kőműves Kelemen.

Mi a kedvenc csemegéje a kannibál kisgyereknek?

A térdkalács.

Két milliomos nő beszélget:

- Te, mennyi 5x5?
- 25.
- Olyan kevés?!...

Egy öregasszony remegő hangon kérdi a rendőrt:

- Mondja, biztos úr, ha rálépek a sínre, nem ráz meg az áram?
- Nem, néni kérem, csak tessék vigyázni, hogy a másik lába ne érje a felső vezetéket.

Mikor lát az albán kutya csontot?

Ha nyílt törése van.

– Doktor úr! Ha itt megnyomom, fáj, ha ott megnyomom, akkor is fáj, ha amott megnyomom, akkor is. Segítsen!

- Uram, ugye, ön rendőr?
- Honnan tudja?
- Önnek el van törve az ujjja.

– Pistike, mi lesz, ha nagy lesz?

– Katona!

– De hisz azt bármikor lelőheti az ellenség!

– Akkor ellenség!

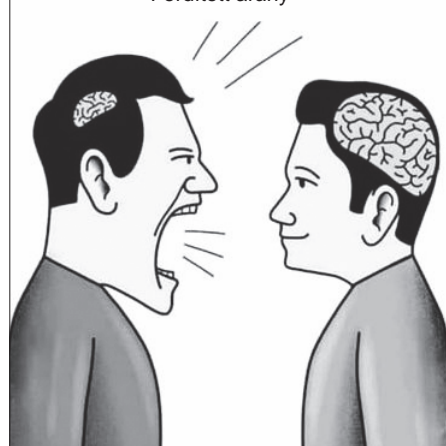
Két cimborá támasztja a kocsmapultot.

- Mondd csak, komám – kérdi az egyik –, a te feleséged milyen az ágyban?
- ... Van, aki dicséri, van, aki nem.

Két rendőr beszélget:

- Mondd, te hol születél?
- Én? Hát a kórházban.
- Miért, beteg voltál?

Fordított arány

A székely sétálgat az erdőben, míg nem megreccsennek mellette az ágak.

- Legközelebb hozok magammal egy puskát – gondolja a székely.
- Legközelebb? Miért, lesz legközelebb? – gondolja a medve.

Mi a nő négy legkedvesebb állata?

Egy ezüstróka a nyakon, egy jaguár a garázsban, egy bika az ágyban és egy marha, aki mindezt finanszírozza...

– Doktor úr, mostanában olyan feledékeny vagyok.

- Mióta?
- Mit mióta?

Összeállította:
FÁBIÁN GIZELLA

SZÁSZRÉGEN és VIDEKE

Kiadja a SZÁSZRÉGENI
KÖLPING CSALÁDI
EGYESÜLET
ISSN 1454-6183

Alapító tagok: Adorjáni László, Csernátoni József, Demeter József, Pakó Benedek, Márk Endre +

Újságtanács: Bözödi Sándor, Csernátoni József, Fábíán András György, Nagy F. Atilla, dr. Zsigmond Zsolt.

Főszerkesztő: Fábíán András György

Szerkesztőbizottsági tagok: Balla Árpád, Fülöp Bernadett, Kiss-Miki Melinda, Nagy F. Atilla, Nemes Árpád, Szabó Antal, Székely Rozália.

Weboldal: Madaras Péter

A műszaki szerkesztést és a nyomdai előkészítést az **IMPRESS KIADÓ** végezte.

Készült a marosvásárhelyi I. I. MUREȘAN ȘOMFÁLEAN ANDREI DORIN nyomdában.

A névvel és névjeggyel ellátott írásokért szerzőik felelnek.

Internet: www.regen-videke.home.ro

E-mail: madaraspeter1964@gmail.com

fandras59@yahoo.com

Ára: 3 lej